

Mibijol. Japiellouska
Krakow
Sw. Chury

שטעטלעכע צייטונג

אָנזעכטן-פרייז פאר אַ טאָגלעכע-שטער:

פארן טאָג 20 גראשען

פארן טאָג 20 גראשען

די שטערען פארן טאָג 20 גראשען

פרייז פארן יורען פרייטאָג

פרייטאָג פארן יורען פרייטאָג

פרייטאָג פארן יורען פרייטאָג

אָנזעכטן-פרייז פאר אַ טאָגלעכע-שטער:

פארן טאָג 20 גראשען

CZENSTUCHOWA, ALMA & TELEFON 201.

פרייטאָג פארן יורען פרייטאָג

Piątek d. 20 października 1933

ליכט-צינדען 4,22

פרייטאָג, 5' נח א' מרחשון תרצ"ד.

מיט טיעפען צער און וועהטאָג וועט מיר מידע וועטען גרויסען אומגליק, וואָס אונז האָט געטראָפֿן מיט'ן פריהצייטיגען טויט פון אונזער אונפֿערגעליכען מאַן און פֿאָטער

נ"ע משה בארנשטיין

די לויז איז פֿאַרגעקומען דינסטאָג, דעם 17-טען אָקטאָבער 1933 (כ"ז תשרי תרצ"ד). גלייכצייטיג דאַנקען מיר די אלע, וועלכע האָבען אַנטיל גענומען אין דער לויז און אָפֿגעגעבן אונזער טיערען נפֿש דעם לעצטען פֿבֿוד.

די אין טיעפען טרויער פֿערבליבענע

פֿרוי, טאָכטער, זוהן און פֿאַמיליע.

Kolezance Feli Borensztajnownie i Rodzinie z powodu zgonu Ich drogiego Ojca i Męża
b. p. MAURyceGO
wyrażają najgłębsze współczucie

Tuska Szajówna, S. Janiak,
I. Tyberg i A. Steinhart.

דעם טיעפֿסטען מיטגעפֿיהל דריקען מיר אויס דער פֿאַמיליע באָרנשטיין צום פריהצייטיגען טויט פון זייער מאַן און פֿאָטער

נ"ע משה

המקום ינחם אותם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים

פֿיר מע :

ווענער, נעמיראָווסקי און באָם.

Głęboko wzruszeni przedwczesnym zgonem

b. p. POLI MIC

składamy pozostałej RODZINIE nasze szczerze współczucie.

Steinhartowie i Ledermanowie.

מיר נעמען אַנטיל אין דעם אומגליק פון דער פֿאַמיליע מיין צום פריהצייטיגען טויט פון זייער הייטגעליבטער טאָכטער און שוועסטער

נ"ע פֿעריל

און דריקען אויס דעם טיעפֿסטען מיטגעפֿיהל.

פֿאַמיליע לעוועקאוויטש.

Z powodu przedwczesnego zgonu nieodżałowanej

Poli Micówny

wyrażamy serdeczne współczucie i szczerzy żal kolezance RÓŻCE i RODZINIE

Oesia i Heniek Lastman

Głęboko wstrząśnięty strasznym nieszczęściem, jakiego doznała Rodzina Mic wskutek przedwczesnej śmierci drogiej Córki i Siostry

b. p. POLI

biorę udział w Ich żałobie i wyrażam swe szczerze współczucie

Seweryn Lastman.

Szczerze wzruszeni z powodu przedwczesnego zgonu nieodżałowanej

b. p. POLI MICÓWNY

abs. Wyższ. Studium Handl. w Krakowie

wyrażamy serdeczne współczucie pozostałej w nieutulonym żalu RODZINIE

Samuelowie Gelbhauer.

SZKOŁA TAŃCÓW

baletm. K. Kosteckiego

w lokalu własnym Waszyngtona 6

przyjmuje zapisy na kursy, lekcje od-

dzielne codziennie od 10 rano do 9 w.

Opłata za lekcje przystępna

שבת, 21. 8 אוקטובר פֿראַנקטישע לעקציעס

פֿאַר יודישע געזעלשאַפֿט און אויך יעדע שבת

8 אוקטובר לעצטע פֿונג-שלאגער. גיליגע פריווען.

צו פֿערקויפֿען

אין אַ גוטען פֿונקט אַ שפּיי-אין גאַלאַנטעריע

(איר טאָג) לעוועלע מיט סחורה און איינריכטונג,

וואָס עקזיסטירט זייט 40 יאָרה.

עקזיסטירט זיך קראַקאווער גאס 37.

ציוניסטען רעוויזאָניסטען אָפֿט. אין טשענסטאָוו.

שבת, דעם 21 טען ד. ח. קומט פֿאַר

אין זאַל נון די עווענגעליקער, אַלעס 14

אַ גראַנדיעזער לאַנסט

מיט פֿערשידענאַרטע און רייכע אַטאַקציעס.

הערליכע מוזיק. ביליגער בענעט. אָנהויב 9 אָקטובר.

קאָמוניקאַט

מפֿעל אַרלאַזאַרען אין טשענסטאָוו.

לייט'ן מוסטער פון אַנדערע שטעט אין דער

און אין דער גאַנצער וועלט, איז ביי אונז אין

טשענסטאָוו געגרינדעט געוואָרען אַ קאָמוניקאַט

פֿאַרן מ. א.

בראש פֿונ'ם קאָמוניקאַט שטענען די ה"ה: ד"ר

שאַפֿער, ליפֿטאוויטש, יאָכימאוויטש און י. שטרויס.

מיר אָפֿעלירען צו דער יודישער בעפעלקערונג

אין טשענסטאָוו צו בעטייליגען זיך מאַסעווייז

אין דער דאָזיגער אַקציע, וועלכע האָט דעם צוועק

אויפֿשטעלען אַ מאָנאָמענט דעם טראַגיש אומגע-

קומענעם גענאלען פֿיהרער פֿונ'ם יודישען פֿאָלק

ד"ר חיים אַרלאַזאַרען דורכ'ן אויסלייזען אין

א"י. אַ גרויסען שטח צווישן אונז וועלכען עס ווע-

לען בעקענען ווערען הונדערטער יודישע משפּחות.

געדענקט, אַז פֿון יעדע איינעם פֿון אונז הענגט

אַב די גרויס פֿון דעם דאָזיגען שטח וואו עס ווע-

לען זיך בעקענען טויזענדער יודען.

אין דעם, גאר אין דעם וועט קומען צום אויס-

דרוק אונזער פֿערזעהרונג פֿון גרויסען פֿאָלקס פֿיהרער

ד"ר חיים אַרלאַזאַרען.

אין נאָמען פֿון פֿרעזידענט

י. יאָכימאוויטש, י. שטרויס.

אָדורכגענומען מיט צער פֿון דעם אומגליק

פֿון דער פֿאַמיליע באָרנשטיין צום פריהציי-

טיגען טויט פֿון זייער ליבערען מאַן און פֿאָטער

נ"ע משה

דריקען אויס דעם טיעפֿסטען מיטגעפֿיהל

פֿאַמיליע וואַרשאַווער.

Głęboko dotknięty śmiercią swego kolegi szkolnego

b. p. Maurycego Borensteina

wyrażam serdeczne współczucie stras-

kanej wdowie i dzieciom.

I. Rzański.

DOM ZDROWIA

Lecznica Chirurgiczna i Położnicza

Sp. z ogr. odp.

Aleja Kościuszki Nr. 9. Telef. 21-21

Lecznica urządzona nowocześnie: Separatki, pokoje podwójne

Dr. Biluchowski Tadeusz, Dr. Goldman

Leon, Dr. Franke Alfred, Dr. Kluczewski

Józef, Dr. Szwedowski Stanisław.

URODONAL

Zwalcza reumatyzm podagry piasek skleroze

czyści nerkę oczyszcza wątrobę i stawy łagodzi arterie i zwalcza otyłość

Do nabycia we wszystkich aptekach i skł. apt. Przedstawicielstwo Warszawa, Fredry 4.

נידער מיט אונזערע שונאים!

קאַראַכען, פֿרוסטען און עהנליכע ווערן דאָס וועט די פֿע-פֿערטער פֿון פֿערשורענע, אַנ-שמעקענדע קאַנקאַרען, מען מוז נישט נישט אויסראַטען גאר מיט דער הילף פֿון בעסטען רא-דיקאַלען מיטעל, וואָס פֿערפֿיהרט נישט אין דאָס איז

FLURIN

פֿאַררען אין אלע אַפֿטיקען און אַפֿטיק-קלענעס.

אַטשיקעס מיט וואַרצול.

צו וואָס זיך פֿאַנגען אין בעקלענען עס האָט נישט קיין ציעל צו צענערן. ר. קעוואַל-הייט אַטשיקעס מיט וואַרצול.

פֿאַררען אין אלע אַפֿטיקען און אַפֿטיק-קלענעס

LEBEWOHL

שינענדישע אויספֿאַרבייטונג

Podaje się do wiadomości wszystkich właścicieli nieruchomości położonych przy ulicach zaopatrzonych w przewody wodociągowe i kanałowe a nie połączonych z temi przewodami, że od dnia 9 października bież. roku zostaną im wymierzone opłaty za prawo pobierania wody i korzystania z kanału w wysokości 10% kumornego wzgl. wartości czynszowej w czerwcu 1914 r. a to na zasadzie zarządzenia p. Ministra Spraw Wewnętrznych z d. 16 sierpnia 1933 r., ogłoszonego w Kieleckim Dzienniku Wojewódzkim Nr. 12 z 9.IX 1933 r. Opłaty te obowiązywać będą do czasu przyłączenia nieruchomości do wodociągu i kanału.

Częstochowa 16.X 1933 r.

ZARZĄD MIEJSKI
Gminy m. Częstochowy.
Wodociągi i Kanalizacja.

Jadwiga Fajge

nauczycielka gry skrzypcowej

przeprowadziła się

na ul. Waszyngtona (dawn. Jasna) 20

koniecznie z tym znakiem!

A.K.

KOWALSKINA

USUWA NAJUPORCZYWSZE BÓLE GŁOWY

FABRYKA CHEM.-FARMACEUTYCZNA (AP. KOWALSKI) WARSZAWA

שרייען מיר צו הויך?

פון יצחק קאניג

הערצן מיר אליין נישט אונזערע קולות.

און אס איז נעקסטן א נאכערער ענגלענדער, וועלכער ארבעט ווען נאכט לעבען אזוי פרוכטפאר אפארן מענטש-ליכען פראגראם, פאר א ראציאנאל מענטשליך לעבען און זאגט אונז איצט, אז מיר שרייען צו הויך.

אפער קען ער עס טאקע בעסער הערען ווי מיר אליין? אז יודען קענען שרייען, וועמען מיר דאך שוין לאנג דער אלטער קול קול יעקב. און מיר זענען דאך אידן, אז מיר קענען אפאק מיט די נעשרייען. מיר האבען גע-מאכט נעשרייען, דעמאנסטראציעס און פראטעסט-מייסונגען לרוב, האבען די נעשרייען שוין געשטילט אונזער וועג? האט זענען די אקציעס, די מעשיות? האבען מיר זיך געניסען איבערלידן אי-בערנווען, רעארגאניזירען האבען מיר דאס בעוואוסטזיין, אז ס'קומט א נייע צייט, אנאנדער צייט, נענט שוין פער-שפרייט צווישן די יודישע מאסעס? וואו איז די יודישע יוגענד, האט זיך געקלייבט דער וועלט, אז דאס בע-וואוסטזיין לעבט שוין און אונז?

מיר האבען געשרווען און שרייען נאך.

אפער טאקע צו הויך? און שוין פשוט דערפאר, וועל אונזער די נע-שרייען זענען נישטא קען מעשים? און אפער חירקס אונזער נעשרייען צו הויך און גרילענד אויף פרעמדע אויערען, וועל מיר האבען אונזערע און א נעווערס מאס אונזער נעשרייען פון דעם נעשרייען פון דער גאנצער פראגראם-הערצן געשטילט גענען דעם אינזיגלען ריטשען בארעארום? מיר האבען ס'רוב געשרייען ביח-רות—אזוי צו זאגען—געמא-מעסיג.

מיר האבען וועגן וואס געוואלט צו פערזאנליכען אונזערע פראטעסטן מיט די פראטעסטן פון דער איינפיר-שאפט איבערלאזט, מיט דעם וועלט-ליי-בעראלונג... צוליבע אונזער גרויסען וועג הא-בען מיר אפער טאקע נישט געקענט הערען אונזערע אייגענע קולות... לאמיר וך איצט צוהערען צו וי, אפער שרייען מיר טאקע צו גרילענד, צו הויך?

אפער מיר טוען דאך צוגעבען, דאס אייב אונזער נעשרייען איז צו הויך, איז אפער דאס שרייען פון דער וועלט בנינג דער יודישער און אלגע-מיינע-לאגע און דעמאלט נאך הע-כער און העכער-הערען—און שטיקע איז אפער... שטיצע.

ביי מאגען-בעשווערונג, פערלענדער-טען הונגער-געפיהל, קישקעס-פערשטא-פונג, דרוק געגען דער לעבער, קלע-מאגלען דערהיט א גלעז נאטירליך פונטעראסער *Franciska Jozefa* צו א בעלעבסע פערדייאונג.

פערעטריבענער ארגעמליכקייט, רהינג: זיי קענען נישט רייסען פון קיין טוי-טע און מאל שכן פון לעבעדיגע, אי-בערהויפט זענען דאס שטילע מענטש-לעך, נישט קיין תקיפה און אנשטאט צו טרינקען בראנפאן און מאכען טעי-לוח, זיצען זיי גאר יעדען אונזער און לערנען.

אנאליסנאגס איז אפער ביי זיי שמיני עצרת און שבת בראשית, ווען אפילו אונזער הבריה - קדישא ארדנעט איין א קידוש און דאס אויך גאר דער-פאר, ווייל עס איז א טראדיציע, וואס ציהט זיך פון דער ערשטער מינוט, זינט עס איז אין טענענטאָאָווער גע-איינזעט געווארען א חברה-קדישא.

שמיני עצרת נאכמיטאג קומען זיך צונויף אלע חברה - לייט, וואוהיט עס ווערען אויך פערשטען דער רב און די פרעזענט פון דער קהלה און מען פערברענגט ביי א גלעזל וויין, מיינט אפער נישט, אז מען שיכורט, חס ושלום, דאס נישט, גאר אפי יוצא צו זיין, אזוי פערברענגט מען ביז עס ווערט נאכט. דאן לאזט מען זיך אין דער שטאדט-שוהל נעמען הקפות, וואס ס'געהער אויך צו דער טראדיציע כמנה שנים ביי דער חברה קדישא.

ביי הקפות אין דער שטאדט-שוהל ווען איך בין געגעקומען אין שוהל איז שוין נישט מעגליך געווען זיך אריינצוגעקומען. ס'וועט נישט זיין קיין גיומא, אז מען וועט דעם וועלט, וואס האט זיך אריינגעשטופט אין שוהל רע-כענען אויף טויזענדער. ביים עמוד

רעזענבערג.

דערקען דיין לאנד.

דאָבאַש. *

און האבען זיך צו דאָבאַש'ן געווען. דעם אָרימע און נויטבעדערפטיגע האָט ער זיי פון זיך קיינמאל נישט אַוועק-געשיקט לייזיג און נישט אויסגעהערט און זיי פלעגן אַוועקשעהן מיט ברכות. און האבען געהאַט פויערעם צווישען זיך סכסוכים, וועלכע מען האָט נישט געקענט אויסטראָגען מיט גוטען, זע-נען זיי געגאנגען צו דאָבאַש'ן און זיך פערלאָזט אויף זיין משפט. צום סוף זענען זיי אויך אַוועקגעגאנגען מיט ברכות.

און אז זיי האָבען געמוזט מיט זיי-ער זאָק רויב אַוועקשעהן צוריק אין די בערג און דאָרט אויף אַ צייט לאַנג ווידער שפּראַכען ווערען אין זייערע אומדערגרייכבארע בעהעלטנישען און היילען — טאָ זענען דאמאלס ביי דער שטראָס געשטאנען די כלאָפּטע מיט זיי-ער הויז-געזונד, אונטערגעוואָרפען די היטלעך, זינגענדיג אַבשייד - געזאָנגען און זיי געבענטשט; און די זקנים מיט די לאַנגע ווייסע פאַטלעס האָבען אי-בער זיי געמאַכט צלמים אין דער לופט.

נישט איין שיקסטע האָט בשעת דעם, מיט איהר געפאַלעוועטען פאַרטון, אויסגעווישט איהרע אייגען, ווינשענ-דיג זיי: „גאָר, וואָס בלייבט טעגערשע מאַלדאָזי, וואָס איז טייטש: זאָל אייך, מיינעטאַפּערע, גאָט שומר ומציל זיין.“

נאך דער הקדמה לאַמיר איבערגעהן צו דער עיקר מעשה און דערצעהלען פונ'ם טראַפונג, וואָס האָט זיך געטראָ-פּען מיט דער אהרן לייב האַראַוויץ, יא-סניצער, דעם יידי און מקורב פון בעש"ט הקדוש זי"ע.

אַמאל, סוכות צו אושפיזין, איז ער געזעסען אַרומגערינגעלט מיט זיינע זון און איידעם אין דער גרויסער סוכה, וואָס איז געשטאַנען אַנגעלעהנט צו זיין הויז (די ווייבער האָבען דורך זיי פּענסטער אַריינגעגעבען דאס עסען) און האָט מיט זיי אינאיינעם, ווי דער סדר אין, הויך, אויס געוואנט, פולע ברוסטען געווינגען די זמירות. די קולות זענען זיך ליבליך און הייליג צו-גאַנגען אין דער טיעפער טונקעלקייט פון דער נאַכט און ווייט פערטריבען פלעצליי שרים אין רוחות פון דער טומאה.

פּלוצים, אויף איינמאל עפענט זיך די טהיר פון דער סוכה און עס בע-ווייזט זיך אויף דער שוועל אַ ריוויגער הוצול, שעהן, מיט שוואַרצע קוטשע-ראַווע האָר און וואַנצעס, אַנגעטהון רייך אין וואַנטאָ-דיגע מלבושים, אויפ'ן

ווער פון אייך האָט נישט געהערט פונ'ם גרויסען ריטערליכען רויבער דא-באַש, דעם אומגעקרוינטען אַדלער פון די קאַרפאַטען, דעם הערליכען גבור פון אויפראַינישע לעגענדעס, מיט וועל-כע עס שמיט נישט גאר די גאַנצע שטאַנאַהאַרע, דער הויפט - מקום פון זיין געוועלטיגקייט, גאר אפילו אויך אין די בעסקידען און ביז צו די פוילישע טאַטערס קלינגט זיין נאָמען.

ווייל אַ מאַדנער, נישט געוועהנלי-כער רויבער איז געווען דער דאָבאַש. דאס קליינע מענטשלעך האָט ער גע-לאָזט צו רוה און נישט געשטעפּט, אַררוב, ער פלעגט עס נעמען אונטער זיינע געפאַרשטענע פליגלעך, גאר צו די שטאַרקע און צו די גרויסע פלעגט ער אויסלאָזען זיין ווילד גלויסטונג צו רויבען.

וואו גאר אַ פרייך, אַנאַכור, וואָס פלעגט מיט זיינע פאַנשטשניע כלאָפּטע אַרבייטען עבדות פרך, זיי אָהן מאָס אונטערדריקען און מיט זיי אָהן מאָס אַרבייטען — הייראָ, אויף איהם אַ שטאַפּענדיגע אַפּלאַווע, ווי שפאַרבער אַזוי גיך זענען זיי פון די בערג אַראָב-געפאַלען, זיין הויף האָט מען אַנגע-צינדען אויף אַלע סיער זייטען, אויב ער פלעגט זיך נישט מיט גוטען אונ-טערגעבען און איהם ממית'ן אַדער פיי-גיגען און מיט די שטעקענס מכבד זיין, וועלכע ער פלעגט זיינע אונטער-טעניגע מיט מילדער האַנד אויסטיילען, אַז ער זאָל געדענקען און קינדע-קינד דער אַנזאָגען.

מיט זיין פערמעגען פלעגט מען זיך ברויטעליך טיילען. וואָס פון גאָלד און זילבער איז געווען לייבט מיטצונעמען, האָט מען אַריינגעוואָרפען אין די סא-קוועס; חוץ דעם מיטגענומען אויף די פערדלעך וועלכע זיי האָבען מיט זיך געהאַט צוהיין, ווי אויך אַ טון פון די בעסטע בהמות מיטגעטריבען.

ביים דערציטערטען, ווידוי לאַנגע-דיגען אַרענדאָר פלעגן זיי זיך הייסען אַרויסגעבען אלע פּעסלעך מיט יין-שרף און מיט מעד; איז ער אַריים געווען - מיט גאָלד איהם בעצאהלט דערפאַר; אַ רייכען, אַ „פּראָטעסטיאָ" איבערגע-לאָזט — זאָל איהם גאָט דערפאַר בע-צאהלען. צומאָל, אַז איינער פלעגט זיך צוויפּל קווענקלעך און זיך נישט איי-לען אין דער מאָס פון זייער אומגע-דולד, האָבען זיי איהם קיין אַרעפּי-קעס גאָרנישט געקאָרט.

אויפּערגעבען לויט דער דער-צעהלונג פון בער האַראַוויץ.

שטעהט ר' פישעל וויידענפּעלד, וועל-כער האָט אויך שוין אַ חוקה און זאגט דעם אתה הראת. ביים ארזן קודש שטעהט ווידער ר' פאריש זשעריקער און טיילט הקפות און דער משמש ר' הירשל מיטעלמאן רופט אויף: ראש דקהלתנו ר' יעקב — מכובד מיט דער שרשטער הקפה; ראש דקהלתנו ר' חיים מיט דער צווייטער הקפה; דאן די עלטסטע פון דער חברה-קדישא, ביז אלע בעקומען זייערע הקפות און דאן ערשט דער איבריגער עולם פון די שוהל-מתפללים.

אין דער שוהל איז פול, דערשטיקט צו ווערען, מען קאן דעם אָטעם נישט כאַפּען, דאס וואָסער גיסט זיך סיי פון די ווענט, סיי פון די מענטשען. ערשט ווען מען איז פּטור מיט די הקפות ווערט אַפּסיסל גערוימער און מ'ווייבט אַן אַבצוועטעמען.

שמות תורה קומט די חברה קדישא נישט אין שוהל אריין, יעדער פער-ברענגט ביי זיך אינדערהיים אָדער אין זיין מנין, נאך זיי געווייזען זיך ערשט —

שבת בראשית.

דאמאלס קומען ווידער די חברה קדישא לייט אין שוהל אריין, וואו לויט דער טראַדיציע נעמען זיי צו אלע עליות.

ביים ספר שטעהען די חברה קדישא גבאים און טיילען עליות, וואס דאָרף איהר מנהל-אפילו דער בעל-קורא מוז זיין אַנאייגענער, וועלכער לייגענט די סדרה פון בראשית שטיקלעכווייז, צו

דריי אָדער פיער פּסוקים, אויב עס בלייבען איבער עטליכע עליות, טיילט מען זיי ערשט די חשובים פון דער שוהל.

נאָכ'ן דאווענען פערקלויבט זיך דער עולם פון דער חברה - קדישא אויפ'ן אמת'ן קידוש, וואו מען לעבט זיך שוין אַפּסיסל ברייטער, כאַטש איך קאן שוין שווערען, אז עס האָט זיך נאָך קיי-נער פון דער חברה קדישא קיינמאל חס ושלום נישט אַנגעשיכורט, אַז דאס זענען ווידענע מענטשעלעך, וועלכע הא-בען אין זינען לויטער רוחניות.

לעזלם וואָלטען זיי דעם קידוש אויך מוחל געווען, וואוהיט דער טאָר נישט טרינקען און יענעם פאַסט נישט צו טרינקען, גאר וואָס זאָל מען טהון, עס איז דאָן אַ טראַדיציע און אַ טראַדי-ציע טאָר מען נישט ברעכען.

דער עיקר איז אפער, אַז ר' בע-ריש זשעריקער, וועלכער איז אַזוי זיך אַ שטילע בעשיידען מענטש, פיהרט אַן מיט'ן גאַנצען צוערמאַניאַל פון דער חברה קדישא טראַדיציע, סיי ביי די הקפות-טיילען שמחת-תורה, עליות-שבת בראשית און סיי מיט'ן קידוש.

איבערגעריסען די טראַדיציע. דערפאַר אַפּער איז אין דער אהל יעקב שוהל היי-יאָהר יאָ איבערגערי-סען געווארען די טראַדיציע פון איי-נערען אַ קידוש. יאָהר-יחלילי—און דאס פיהרט זיך שוין מכמה שנים—אַז שמחת-תורה נאָכ-דעם ווי מען פערטרינגט זיך אַן מיט די עליות, געהט מען צו צו אַ טיש, וואו

עס איז פּענליך צו הערען פון אזא ראדיקאלען און חתטוהערנדיקן ענגלענ-דער ווי וועלט דעם אַהראורף. אַז די יודען מאַכען צופיל רעס חשנען דער איינפירער יודישער לאַגע און דעמ-ש-לאַנד. און בעוונדער פּענליך איז עס פאַר אונז, וועל די בעסערקונג האָט דער בקריהמסער ענגלישער שרופט-שטעלער געמאַכט אין אַ גלענצענערער רעדע הענגען די „אומקלוגפערטע נראָבע וונגען“, וואָס ווילדענען אַינצם אין דעםשלאַנד.

ס'וועלען זיך צווישען אונז געפונען אַוועלכע, וואָס וועלען צווישען זיך אַ ברום טהון; גר, אַהראורף, וועלעם האָט נישט אַפּרינג ליעב, יודען, דערמאָה-נענדיג זיך רערבט אַן די נישט אונ-פער קאַמפליקטמאַרע בעסערקונגען ווענען די יודען און ווער שאַפּען אין זיין פרייהומער העלם-געשיכטע.

אפער פון אַס דער געוואוינהייט אונזערער יעדען קריטיקער אונזערען צו בעשולדיגען, אויב נישט אין אַנטי-סעמיטיזם, איז כאַטש אין נישט-פריינד-ליכקייט, דארפן מיר זיך אינגאנצען אַפּעקאיינען. און אפילו אין אזא עת צרה ווי די איינציג, ווען מיר נויט-נען זיך משה ווי ווען עס איז פרי-הער און אמת'ער מענטשליכער און קא-רקסער הילף.

מיר האָבן געוואוינט טראַדיציאָנעל שוין צו ווען און יעדען אַמנעם פון די אומות העולם, אָדער אַ שונא, אָדער אַ פּייגל, אַ יוראפא, אָדער אַ יוראפּעל, און מיר טוען צוגעבען, אז יודען, כאַטש זי האָבען אליין ליעב, אַפּש צו קריטיקירען אנדערע פּעלקער, קענען אפער נישט אויסהערען קען קריטיקען אויך זיך אליין, און מיר ס'שען אַפּש אויף די חתטוהערנדיקע פּענליכקייט מיט אויפריכטיגער קריטיק. באלד שפיינגען מיר אַרויס מיט דער פּענלי-פלוני און פלוני האָט אונז נישט ליעב. די פערפאַלונגען האָבען ביי אונז אויסגעאַרבעט אַ פערפאַלונגען - מאַניע און יעדער, וואָס זאָגט אַ קריטיש וואָרט הענגען אונז, זענען מיר באלד חושד אין אַנטסעמיטיזם.

„ער האָט אונז אין דער אמת'ען נישט ליעב“ אין מיר פערנעסען זיך כשעת מעשה צו פּרענען פאַרהאַט וואָל מען עס אונז פּינקט ליעב האָבען הא-בען איינזערע אַמאָליגע גרויסע קריטי-קער. די נביאים אונז אוי שפאַרק ליעב געהאַט?

אין נישט גאר די אַטאַליגע, גאר אפילו די רהינגען: איז אונזער-מע-דלעך מיר ס'פּאָרט געווען אוי פער-ליעבט אין זינען טייער-אויפּקער ווי דערלעך? אין אפילו דער ליבער שלום

וואָס געהערט, וואָס געוועהן.

אז די יום - טוב'דיגע טעג זענען אַוועק.

אָיך אין לעבען פערנעקט און אויך דער יום-טוב, אויף וועלכען מען האָט געוואָרט און זיך צו איהם צוגעגרייט, און שוין אַוועק, איצט הויבט זיך אַן דער גרויזער, גרויזער-הערבסט און דאן דער גרויזער-ווינטער.

עס ווילט זיך אפער נאָך נישט אַזוי שפּעט שווען מיט דעם ליעבען טיי-ערען זמן שמחתנו, וואָס האָט אַזוי גע-וואָרמט די נשמה און געמאַכט דאס לעבען יום - טוב'דיג. שריי איך אויס אזוי ווי יעדער שניידער אין דעם פאַלקס-ליעבעל: „די יום טוב'דיגע טעג זענען שוין אַוועק, האַרצדיגע טעג, ווידער שניידען, ווידער נייגען, ווידער לייגען אַ לאָטע“ און פערפרייט: אה-שר איז נאָך דא פון יום טוב צו פער-בייסען...

אַס דעם לעצטען פּענז וויל איך טאָק היינט ווידמען מיין „וואָס בע-הערט און געוועהן“, איך וויל נאך אויף אַ וואָך פערשלאָפּען דעם יום-טוב, נאָך אַטעמען מיט די איינזיריקען, וואָס מיר האָבען אַדורכגעלעבט אין יום - טוב, וואָס איז געווען אַזוי פערשניידענאָרטיג און רייכפאַרטיג, אַ וועג-אָר-בא, שמיני-עצרת, דעם פּרשהליכען שבת תורה און באלד דערנאָך שבת בראשית! ניין, מען טאָר דאס נישט גלאַט אַזוי מיר נישט, דיר-נישט אַדורכלאָזען אויף

הפּקד. וועל איך טאָק צוריקהערען צו די פערנאָגענע טעג און זיך מיט זיי, מיט די „שריים“ פון יום-טוב מתקס זיין.

אַלט-נייע טענענטאָאָווער מעשיות אַפּט פּעווייזען זיך אין דער „שטענ-טענענטאָווער צייטונג“ היסטאָרישע אי-בערויכטען פון אַלטען טענענטאָאָו, געשריבען פון די ה"ה: אינזש, וויל-טשינסקי און משה אַש, וואו זיי דער-צעהלען ווי אַזוי די חברה-קדישא האט זיך גוה געווען, ווער עס איז געווען גבאי און ווי עס האט אויסגעוועהן שמחת תורה אין דער שוהל, ווער עס האט געהערט צו די פאַרצייטיגע טענע-טענענטאָווער געשטאַלטען וכדומה, האב איך זיך מתקנא געווען און וויל אויך שרייבען וועגען די דאָזיגע צענינים, נאך נישט וועגען די געשעהנישען, וואָס זענען פאַרגעקומען מיט הונדערט יאָהר צוריק, נאך מאַקע וועגען דעם וואָס געשעהט היינט. נישקשה זיי אונ-טערשיידען זיך נישט מיט קיין סך פון די אַלטע מעשיות און זאָלען טאָק די צוקונפטיגע דורות שטעלן פון דעם דא-זיגען מאַטעריאַל.

די היגע חברה-קדישא איז, ווי בע-וואוסט, אַנאָיסטאָפּס פון כמעט אלע חברה-קדישאים פון גאנץ פוילען, מיט זייער אַרענטליכקייט און אפער נאך-אויב מען קען אַזוי זאָגען—מיט אַנא-י

נאָר געה רעדן, און עס איז נישטאָ
צו וועמען, סיידען צו דער „מאמע און
שוויגער“...

קלייניגקייטען.

משנה השם.

ענדליך איז שוין אפטן דאס דריטע גרויסע קלאנג-קינג, אונטערן נאמען "עדען", וועלכעס ווערט אנגעפיהרט פון די בעקאנטע אין אונזער שטאט קינג - אייגנטימער געברידער קושע-מינסקי.

ביי דער געלעגנהייט איז פדאי צו בעמערקען, אז אין משך פון דער לע-צטער צייט האבען אלע היגע קינג'ס געטונדערט זייערע נעמען.

אזוי, איז למשל פון "אדען" גע-ווארען "עדען", וואס אויף פראקס יו-דיש הייסט עס גן-עדן, פון "נאָוואַש-משי" איז געווארען "סטילאָווי", פון "גראַנד" האבען זיי געמאכט א "גראַנ-דע" און עס א נאמען געגעבען "לוי-נא", ד.ה. אז מען קומט מאַהנען די אלטע חובות, הייסט מען רעדען צו דער לבנה... אויך דאס קינג "נאָווי" האט געענדערט אויף "מוזא" און דער "רונא" אויף "אטלאַנטיק" און ווי עס ווייזט זיך אויס, האבען זיי דאס נישט געטון פאר נחת, נאר דערפאר, ווייל זיי האבען געבויגן גע-מוז דאס טהון, עס איז געווען הזמן גרמא, אבער כאראקטעריסטיש איז עס פאָרט, ווארום אלע קינג'ס פון דער שטאט טשענסטאכאו האבען משנה-השם געווען...

ווי דארף מען האנדלען אין אזא פאל?

דערצוהאלט מיר א יוד פאלגענדער פאקט: יום טוב איז דאס געווען, איז ער זיך געגאנגען שטאצירען אין דער אלטער אינדרעם זעהט ער א צווא-מענגעלויף און דערווייט זיך, אז א קריסטליך יונגעל האט געשלאגען א יודיש יונגעל, וועלכער איז געגאנגען שפאצירען מיט זיינע עלטערן. אין היות, ווי די מוטער האט דערויף רע-אגירט, האט א שפאציר, וועלכער שטעהט מיט זיין אויטא אויף רוג אלע און קאשטשעווישק, געשלאגען די יודישע פרוי.

זעהענדיג, אז מען שלאגט א יודישע פרוי, האט דער דערמאנטער יוד גע-פרעגט וועס שפאציר, פארוואס ער שלאגט די פרוי. האט דער שפאציר געשטאנען און זיך אויך געווארפען אויף דעם יודע. תיבה איז אנגעקומען פאלציי, וועל-כע האט געוואלט מאכען א חקירה ווריישה וועגען געשעהענעם פאל. האט דער שפאציר באר און וואקענעישען ערקלערט, אז דער יוד האט גאר איהם געשלאגען, און באלד האבען זיך גע-פונען, עדות וועלכע האבען אריין

געזעהען, ווי דער יוד האט געשלא-גען דעם שפאציר. מען האט דעם יו-דען אראפגעפיהרט אין קאמיסאריאט, וואו עס איז צונויפגעשטעלט געווארען געגען איהם א פראטאקאל. קיין יודי-שע עדות, וועלכע האבען בייגעוואוינט דעם אינצידענט האבען זיך נישט גע-מאלדען, און ווען עמיצער האט שוין יא געוואלט געבען זיין ערקלערונג, האט מען איהם נישט געוואלט אויס-הערען.

אזוי וועט אויסקומען, אז דערפאר ווייל דער יוד האט געוואלט זיך א-נעמען פאר א בעפאלטענער יודישער פרוי, וועט ער גאר האבען א פראטא-קאל, און דער שלעגער, דער שפאציר, וועט געבויגן זיין דער בעזעהלסער.

דערצוהאלט מיר דער יוד זי דאזי-גע מעשה און צום סוף גיט ער א-נא-נאיווט פראגע: שטעלט אייך פאר, איהר געהט אין גאס און זעהט, ווי א כולגאן שלאגט א יודישע פרוי, ווי וואלט איהר דאמאלס געהאנדעלט? איך האב איהם גארנישט געקאנט ענטפערען און איך פרעג אייך: ווי דארף מען באמת האנדלען אין אזא פאל?

זאל מען דערויף רעאגירען? די פערבייגעהער אויף נארווא-וויטשא גאס בעמערקען דאס זעהר אפט פונדעסטוועגען האט מען דערויף נאך נישט רעאגירט:

אויף דער נארוואוויטשא גאס, גע-גענאיער דעם קאסטעדראלענע פלאץ, איז פערהאנגען א יודישע פאשוועכנע שולע, געהן קריסטליכע שילער אדורך פאר'ן בנין און ווארפען אריין שטיי-נער אויפ'ן שול הויף און פערוואונדען די יודישע קינדער.

די וואך איז עס געווען (עס גע-שעהט כמעט יעדען טאג), איז דער היגער בירגער ה' א. ג. דאָרט אדורך א ויגער צ נאכמיטאג, זעהט ער ווי א חברה קליינעווארג שטעהט אויפ'ן קאסטעדראלענע פלאץ און האלט אין איין ווארפען שטיינער צו די יודישע קינדער, וועלכע שפיעלען זיך אויפ'ן שול הויף. ה' א. ג. האט זיי אנגעשרי-גען, יענע האבען זיך אבער נישט דערשראקען און ווייטער געווארפען שטיינער.

דאס איבערחזרט זיך טאג-טעגליך, צי קאן מען באמת אויף אזא אנגע-רעכטיגקייט נישט רעאגירען? מען דארף אויך זארגען פאר די לעבעדיגע.

מען מאכט מיך אויפמערקזאם אויף א זעהר וויכטיגען ענין, וואס איז ווערט מען זאל וועגען איהם א טראכט

טהון: אויפ'ן בית-עולם טרעפער פאלען, ווען די בעזוכער ווערען פער'חלש'ט און עס איז נישטא מיט וואס זיי צו דערגינגערען - גאר פשוט, ווייל עס איז נישטא קיין וואסער. אט ערשט נישט לאנג האט געטרא-פען א פאל (הלוואי עס זאל זיך מעהר נישט טרעפער), ווי א פרוי איז געפא-לען אין חלשות און מען האט געמוזט לויפערן א שטיק וועג צום טייכעל נאך אפיסעל וואסער און די פרוי איז דער-ווייל געבליבען אויפ'ן ארט.

אזעלכע פאלען פון חלשות טרעפער דאך זעהר אפט אויפ'ן בית-עולם, צי וואלט נישט געווען א יוד, אז די חברה קדישא זאל דאָרט איינארבעטן א פלומפ, וועלכע זאל אין א נויטונג פאל קאנען בעדיינען די פערחלש'טע. מען דארף דאך נישט בלויז טראכטען וועגען די טויט, נאר מען דארף אויך זארגען וועגען די לעבעדיגע, וועלכע קומען צו די טויטע.

א גוטער איינפאל...

פערגאנגענעם שבת האט פאסירט פאלגענדער פאקט: א פאר פערד, וועל-כע האבען געפיהרט א מיליטערישע פיהר, האבען זיך דערשראקען פאר א אנגעהערענדען אויטא און מיט גרויס אימפעט האבען זיי זיך א לאז געטון אויפ'ן טראטואר און אויסגעבראכען די גרויסע שוים פון וואלשטשיק'ס צו-קערניע, רוג אלע און אלע וואל-נאשטשי.

אויף דער נאכט האט זיך אין פענס-טער אוועקגעשטעלט א יודישער גלי-זשיר און אזוי אפגעשטאנען איבער צוויי שעה, ארויסקענדיג אין גאס אדיין, און געבען איהם איז געלעגען דאס יודישע היטעלע.

די לעבעדיגע רעקלאמע האט צוגע-צויגען די דורכגעהנדע, וועלכע הא-בען נישט פערשטאנען, פארוואס דער יוד שטעהט עפס אזוי לאנג אין פענס-טער. איינער אבער פון די בייגערענע האט ארויסגעזאגט פאלגענדע השערה: אז דער אייגענטימער איז אפשר בדי-עבד געווען צופרידען, וואס דאס שוי-פענסטער איז איהם אויסגעהאקט גע-ווארען, כדי ער זאל קענען רופען א יודישע גלעזער, איהם אריינגעשטעלט אין שוי-פענסטער אריין אויף א לענ-גערע צייט, כדי די אדורכגעהנדע יודען זאלען זעהען אט די לעבעדיגע יודישע רעקלאמע...

יעדענפאלס א גוטער איינפאל מצד דעם לעצטענעם בעקאנט געווארענעם ווא"אשטש'ן...

טעם.

פלענאר-זיצונג

פערגאנגענעם שבת אונזער איז פאר-געקומען א פלענארע זיצונג פון קהלה-ראט, אויף וועלכער ס'איז בעטראכט געווארען דער פארשלאג טון דער פער-וואלטונג צו אקציעפערען א הלוואה פון 8,600 זל. אויף צו דעקען א רא-טע פאר דער מקוה, ווי אויך א סומע פון איבער 2000 זל. פאר'ן רעטונג-קאמיטעט און אויסצוקלויבען 6 מיט-גלידער פון ראט אין דער עטאט-קא-מיטע.

נאכדעם, ווי פרעזעס וועקסלער עפענט די זיצונג, ווערט דורכגעלע-זען דער פראטאקאל, אין וועלכען פרנס דוואלדוסקי וויל פסלען דעם בעשלוס פון דער פרידער זיצונג וועגען איי-נאר איין פארשלאג פאר זייער נישט אנווע-זענד זיין אויף דער לעצטער זיצונג, ווען עס איז בעטראכט געווארען די פראגע וועגען דער נאציאנאלער היל-וואה. פרנס דוואלדוסקי האלט די פאָרט פון פערשרייבען די פרנסים פאר א פראוואקאציע.

פרעזעס וועקסלער ערקלערט, אז וי-צונגען פון ראט קאנען פארקומען און א קווארום, כל זמן עס איז נישט פער-האן קיין רעגולאציע, וועלכער איז דערצו מחייב.

עטליכע פרנסים גיבען דאן ערקלע-רונגען, אז צוליבע פערשידענע פער-זעפליכע און געוועלשפטליכע סיבות האבען זיי נישט געקאנט זיין אנווע-זענד אויף דער פרידער זיצונג און בעטען דאס איינצושרייבען אין פרא-טאקאל.

וועגען דער הלוואה פאר דער מקוה זאגען זיך ארויס די ה"ה: דאָזאָר ש. גאלדשטיין און זי פלונס: דר. ברעם און שפירא, וועלכע זענען געגען דער הלוואה; ה' קרעל און פרעזעס ראָזע-בערג, וועלכע פערטיידיגען דעם פער-וואלטונגס-פארשלאג, ווערט די פראגע געשטעלט צו דער אפשיממונג און בע-קומט א מערהייט שטימען ביי אַבנע-האלטענע שטימען פון דער "מורח"י-פראקציע און געגען שטימט די ציונים-טישע פראקציע.

ס'ווערט אויך איינשטימיג אָנגענו-מען דער פארשלאג וועגען דער הלוואה פאר'ן רעטונגס-קאמיטעט און ס'ווערט אויך אויסגעוועהלט צו איין פערזאן פון יעדער פראקציע אין דער עטאט-קאמיטע.

מיט דעם ווערט די זיצונג געשלא-סען.

פון קהלה-ראט.

עטאט וועט איינגעצויגען ווערען וועט מע, די הלוואה צוריקצאהלען. דערביי ווייזט פרעזעס ראָזענבערג אויף, אז אין משך פון לויפערען יאהר איז דער דעפיציט, וואס איז געבליבען פון דער אלטער פערוואלטונג שוין מיט עטליכע טויזענד זלאָטקס קלענער געווארען. בנוגע דער יורדישער זייט ווידער, זאגט ווייטער פרעזעס ראָזענבערג, אז סיי די סומע, וואס מען דארף צאָהלען די ראטע, ווי אויך דער עטאט-איינצי-הען געפינט זיך אין בודזשעט, אזוי, אז יורדיש איז די זאך פולשטענדיג אין אַרדנונג.

פרנס קרעל טרעט ארויס מיט א שארפער רעדע געגען דאָזאָר ה' גאל-דשטיין דערפאר, ווייל ער איז געגען דער הלוואה, מאַכענדיג איהם פאר-ווארפען, אז בעת ער איז געווען פרעזעס האט ער זיך געפיהרט ווי א זעלבסטטהערשער און האט פערנאכלע-סינט דאס צאָהלען פון די ראטעס אין דער מקוה.

ד"ר קאהן מאַכט אויפמערקזאם, אז וועגען די פראגען, וואס זענען קלאָר און זעלבסטפערשטענדיק, האלט מען אויף דער זיצונג פון ראט געזעצ-דיס-קוסיצעס, ער טראַגט דעריבער אריין א פארשלאג, אז מען זאל שליסען די רעדנער-ליסטע און צוטערטען צו דער אפשיממונג פון די פערוואלטונגס-פאר-שלאגען.

נאכדעם, ווי עס רעדען נאך די ה"ה ש. גאלדשטיין, ד"ר ברעם און ה' שפירא, וועלכע זענען געגען דער הלוואה; ה' קרעל און פרעזעס ראָזע-בערג, וועלכע פערטיידיגען דעם פער-וואלטונגס-פארשלאג, ווערט די פראגע געשטעלט צו דער אפשיממונג און בע-קומט א מערהייט שטימען ביי אַבנע-האלטענע שטימען פון דער "מורח"י-פראקציע און געגען שטימט די ציונים-טישע פראקציע.

ס'ווערט אויך איינשטימיג אָנגענו-מען דער פארשלאג וועגען דער הלוואה פאר'ן רעטונגס-קאמיטעט און ס'ווערט אויך אויסגעוועהלט צו איין פערזאן פון יעדער פראקציע אין דער עטאט-קאמיטע.

מיט דעם ווערט די זיצונג געשלא-סען.

פון ברית הצה"ר.

זונטאג, דעם 22 ד. ח. האלב 9 אונזער וועט אין אייגענעם לאָקאל ה' בראַטמאן רעפערירען א. ד. ט. די גרונד-פרינציפען פון דער וורשיער נא-ציאנאלער עקאנאמיק אין ארץ ישראל. (ציקל רעפערעטען).

פשוט מחיה געווען.

באלד ווי ס'איז ערקלערט געווארען די פעראַרדנונג וועגען דער נאציאנא-לער הלוואה, בין איך געווען פון די ערשטע, וועלכער איז געלאפען ציי-כגען און אויף האב איך געהאט דעם קאפא אין דער לאץ. קומען צו מיר סעקוועסטראַטער מאהנען חובות, ווייז איך זיי דעם קאפא... קומט צו געהן דער בעל-הבית נאך דירה-גלעד-ווייז איך איהם דעם לאץ מיט'ן קאפא און הייס איהם וואַרטען איהם "לכשריחב", ווארום די מלוכה איז קורס'ער, ווי זיין דירה-גלעד, אזוי מאך איך מיט אלע פליגל חובות און שטעלט אייך פאר, פאָניע סמאָל, אז אזוי ארום בין איך אויף א לאנגע צייט פטור געווארען פון די אלע שלעק און פרעניות, וואס האבען זיך געשט טאג-טעגליך אויף מיין קאפ. דרך ארץ-שריי איך צו זיי מיט ירגון -ווי אזוי וואָנט איהר צו קומען צו מיר נאך אַוועקלעב קליינליכע חובות, אינדערציט, ווען איך האב דעם גרוי-טען חוב, דעם גרויסען בייגערליכען חוב צו ערפולען.

מיר איז יעצט וואויל ווי די וועלט און טאָמער פיהל איך זיך נאך אויפגע-לעגט, רעד איך צו זיי מיט'ן גראָס: איהר זעהט אין מיין לאץ דעם קאפא טאָ פערדנעהט מיר נישט מיט אייערע חובות דעם קאפא... מיט א חילציק געלעכטער איז מיין שכן ישראל, פאַרדאָן: יעקב יודעל אַוועק. נו, ווי געפֿעלט ער אייך, מיין שכן, א גליק האט איהם געטראָפֿען...

סמאָל

ציוניסטישע שאַטירונגען וועלען נישט בעשאַפֿען גאָנצע 22 קרנות, ווארום קיין סך פעהלט שוין נישט צו דער צאָהל... אט די פֿלע קומען צו מיר און אַגי-דען זייער קרן, וועלכער איז דער איינציגער ריכטיגער און נאר דער דא-זיגער קרן וועט אויפבויען ארץ ישראל. האב איך טאָקי א גוטע געלעגענ-הייט זיך אַרויסצודרעהען פון אלע און צאָהל פֿישט, די זאמלער, למשל, פון די אַרבייטער, זאָג איך אז כ'האב געצאָהלט פאַר'ן מורחיסטישען קרן; די מורחיס-טען ווידער זאָג איך, אז איך צאָהל פאַר די ריזיגאָסטישען נאך אַנדערע זאָג איך, אז איך האָלט גאָר מיט דער "אגודה". אין טאָמער הויבען זיי מיך אָן צו אַגיסירען פאַר זייער קרן און רעדען אויס אויף יענע'ס קרן, מאַך איך אַפֿאַנטשעל און הויב זיך אָן צו בייזערען און גיב זיי אַ פאַרציע מוסר אזוי צו זאגען:

אויב איהר, יודען, וועלכע שטרע-בען צו איהן און דעמוועלען ציעל - אויפצובויען ארץ - ישראל בעד עס ישראל - קאנט זיך נישט אויסגלייכען וועגען די קרנות, וועל איך אינגאנצען נישט צאָהלען. דערווייל האָק איך זיי אַלעמען אריין אַ פאַרציע מוסר, אז זיי זאָגען זיך פערזאָניגען אין איין קרן, זעהען זיי דאָך, אז איך בין גערעכט, ענטפערן זיי מיר גאָרנישט, ווארום זיי האבען דאך באמת נישט וואס צו ענטפערן און לאָזען מיך צו רוה. האָט איהר איינמאַל אַוועק, דאָן איז די מעשה מיט דער "נאציאנאלער פא-זשימסקע". איך זאָג אייך, אז לעבען זאל די פוילישע מלוכה, זי האט דאך מיך

שזאָסט-קרן. דאָן האבען די אַרביי-טער - ציוניסטען אַ בעזונדערען "קרן פאַר'ן אַרבייטענדען ארץ-ישראל, וויי-טער איז דאָ א "קרן החלוץ" און אויב דאס איז אויך נאך ווייניג, האבען די "מורח"י, דאס סולת פון דער ציונים-טישער אַרגאָניזאציע, בעשאַפֿען אַ ניי-עם קרן - "קרן ארץ-ישראל".

"ווען איך האָב געפרעגט אַ מורחיסט פארוואָס זיי האבען געשאפֿען דעם ניי-עם קרן, צי זענען די אַלטע קרנ'ס נישט גענוג, האט ער מיר געגעבען צו פערשטעהן, אז ביו - איצט זענען די אַלטע קרנ'ס פערנוצט געווארען פאר די פרייע לעבענעסען און היות ווי די היינטיגע עקזעקוטיווע איז אויך בע-הערשט געווארען דורך די לינקע קא-נען זיי נישט האבען קיין צוטרוי צי זיי וועלען דאס געלד נישט אויסנוצען אויף אינגעוואונשענע פאר אינגו-ענען. און היות ווי מיר זענען א רע-גירענדע פאַרטיי, מוזען מיר האבען א נייעם קרן, וואס זאל אויסגעבען ווערען על פֿי רוח התורה והמסורה און מיר האבען איהם א נאמען געגעבען "קרן ארץ-ישראל".

האָ, ווי זאָנט איהר, זיי זענען אפשר גערעכט, אבער דערווייל איז צוגעקו-מען נאך א קרן. איצט קומט צו געהן די הייליגע, "אגודה" און היות ווי זי האט זיך ערקלערט אין לעבע צו א"י און פֿעדערט סערטיפיקאַטען, האט זי אויך אינגעוואונשען הכשרה - פונקטען און מיליאן אויך געשאפֿען א קרן - "קרן הישוב". דאָן איז נאך דאָ א "קרן פאַר'ן פֿר המכבי". און שוין ווער ווייסט דען, צי עס וועלען מאַר-גען נישט נאכקומען נאך קרנות. מיט וואס בין איך דען זיפער, אז די 22

קליינער בעליעטאן.

א גליק איז איהם געשעהען...

טא צרות. היינט אבער זיך איך מיר ברייט ביים טיש, נעם אויף די טע-קעס-חברה און מיט איין וואָרט, וואס איך זאָג זיי אַדער ווייז זיי, ווערען זיי פערשוואונדען און מען זעהט זיי נישט מעהר.

אט וועל איך אייך נאך ברענגען צוויי ביישפיעלען פון מיין ערפינדענע המצאה: ווי איהר ווייסט, בין איך א פראַס טער יוד, וואס געה מיר מיין ווענט. איך בין נישט אַנגעזשירט אין קיין שום פאַרטיי, פונדעסטוועגען האב איך געצאָהלט אויף "קרן היסוד" און "קרן קימת", פארוואָס נישט זאל ארץ-ישראל אויסגעלייזט ווערען און ווערען א יו-דיש לאַנד, לעצטענס אַבער האבען זיך געשאפֿען אַוויפערע קרנות, אז איך ווייס נישט וועמען פרייער צו געבען.

אנשטאט די צוויי קרנות, וואס זע-נען געווען ביו-איצט, ווי דער "קרן היסוד" און "קרן קימת", וואס זענען נאך היינט אויך טעטיג, איז אויך צו-געקומען קודם כל דער "קרן ארלאז-ראָוו", וואס איז אַנגענומען געוואָרען פון דער אַפֿיציעלער ציוניסטישער עק-זעקוטיווע, דאן קומען די רעוויזיאָניס-טען און האבען געמאכט א נייעם קרן - "קרן תל חי". זאָגען אַבער די גראַם-מאַניסטען, וועלכע בעשטעהן נישט אויף זשאַפֿאַטינסקי'ן און אויך נישט אויף די אַלגעמיינע ציוניסטען - אויך דער אַרבייטער-פאַרטיי איז דאך חס מלחכיר! וועלען זיי מסתמא אַדער זיי האבען שוין געשאפֿען א יודענ-

די טעג איז און מיר אריין מיין שכן יעקב יודל (מיין שכן האט זיך איבער-געדריעהט דעם עישטען נאָמען - אַנש-טאט ישראל האט ער זיך א נאָמען געגעבען יעקב, כדי דאס יודעל מיט דער ציטערדיגער ליפ, וואס דרעהט זיך ארום אין גאס און הייסט אויך ישראל יודעל, זאל זיך נישט טשעפען, אז דאס מיינט מען איהם...) מיט א שיינענדיג פנים און אנגענדיג הויך גוט מאַרגען, מיר א קלאַס געגעבען אויף דער פלייצע, זיך אַוועקצוצענדיג כאַפֿען אַ שמועס מכה 18 און 13.

וואס איז מיט אייך די גדולה-פרעג אין איהם-וואס? איהר האט זיך א-נע-געשיט א קעלער מיט קיהלען, זיך אַנגעגרייט א פוהרל קאַרטאָפֿעל אַדער כאַוויס, אַנאַנדער בעליקעניש איז אויף זיך געקומען

- געהט שוין געהט, ווער רעדט דאס היינט פון קעלער'ס קיהלען אַדער פוהרלעך קאַרטאָפֿעל, פון אַזעלכע חל-מות האט מען זיך שוין לאַנג מיש געווען און קיינער טראַכט שוין נישט וועגען דעם, נאר אויב איך בין פרעה-ליך, איז עס דערפאר, וואס מיר איז געלונגען זיך אַרויסצודרעהען פון די פערשידענע אינקאסענטען, סעקועס-טראַטאָרען, קאַמפּאָניקעס און סתם בעלי חובות. היינט אַ זאָנקען גאָט, בין איך פון אלעם פטור. איהר דאַרפט וויסען, אז שטענדיג האב איך זיך גע-מוזט בעהאַלטען און אויסטראכטען פערשידענע אויסריידען און ערשט דאן האב איך פון זיי געהאט געהאק-

די ברידער קזשעמינסקי לאדענען אין דאס ספליקום אין **קינא „ערעני“**

אויף די פאפולערע מיטאג - פארשטעלונגען

קומען פאר שבת און זונטאג 12 מיטאג אין פראגראם:

Królewski Kochanek

הערליכער פילם-ראמאנט. שעה צו אויסשטעלונג. באל אויפ'ן קינעזאליקען הויף. פערראט א נאכט פאר דער הופה. טעראט. דער זינג פון לעבע. קלאנג-צוגאבען פון פאט. פארמאנט און פלייטער. אלע פלעצער צו 50 גר.

קלאנג = קינא **„STYLOWY“** 2 אלע 27 - טעל. 1574.

טראגעדיע פון א קינד'ס נשמה! דראמע פון מענטשן, וואס געהערען צו איין משפחה און זענען זיך פרעמד

Niepotrzebne dziecko

ריהרענד שפיעלען פון גרויסען פראנצויזישען אקטיאָר האַררי באָר און סון פּענאַמענאַלען יונגע ראַבערט לינען.

אויסערדעם פאָקס אין פאט קלאנג-וואָך. פאר יונגער ערלייבט!

שבת און זונטאג 12-03 מיטאג **Pod Pręgiem** מיט קלאנג-צוגאבען.

„ATLANTIC“ אַגראַדאָווא 14.

א סעכטיגע מליהער און שפאנען-דראמע פון דער וועלט-מלחמה

MŁODE ORŁY ZAGADKA **wytwórni filmowej** קרעסלע פון 25 גר.

צידירענדען מעטש אויף א נייטראלען פלאץ.

די באַקטער פון „מכבי“ גרייטען זיך!

דער היי-העריגער באַקס-סעזאן זעהט זיך פאר זעהר אינטערעסאנט. די ספאָרט-לייטונג פון „מכבי“ האט שוין קאָנטראַקטירט איינגע באַקס-קאָמפּען מיט די בעסטע קלובען פון וואַרשא, קראָקע און שלעזיען.

די באַקסער פון „מכבי“ גרייטען זיך שטאַרק צו צו דעם אינטערעסאַנטען באַקס-סעזאָן.

ערעפנונג פון נייטס לאַקאַל פון „מכבי“.

אין קומענדען שבת, דעם 28 ד. י. עפענט דער י.ט.ס.פ. „מכבי“ נאָך איין לאַקאַל, וועלכער געפונט זיך אויף קא-טעראַלנא 8 (דער לאַקאַל פון וואַרשא-זענעם טעאָטער „ראַזמאַטשעש“).

די פייערליכע ערעפנונג וועט זיין שבת, דעם 28 ד. י. 9 אָווענד, אויף וועלכע עס ווערען איינגעלאָדעט אלע מיטגלידער און סימפאטיקער.

„מכבי“ - פּוטבאָל-מייסטער פון בע-קלאס.

פער. זונטאָג איז אויפ'ן ספאָרט-פּלאַץ „בריאָדאָ“ פאָרגעקומען דער מיט שפאָנאָנע ערוואַרשטער מעטש צווישען „מכבי“ און „טאָריסטען“. דער מעטש האָט זיך געענדיגט מיט א שעהנעם נצחון פון „מכבי“ 1:4. דאס איז געווען דער מיטערשטער פון דער טשענסטאָכאָווער גרופע פון קעלצער פוטבאָל-פערבאָד.

מיט דעם לעצטען נצחון האָט דער „מכבי“ ערוואַרשען די מיטערשטער פון בע-קלאס און דעם קומענדען זונטאָג שפילט „מכבי“ מיט „לעניא“ פון וויעלין וועגען אריבערגעהן אין דער א-קלאס.

יאָן-קאַנפערשנץ, וועלכע קומט פאַר אין קורצען, וועט בעזוכען אונזער שטאַדט דער פיהרער פון דער יודענ-שטאטס-פארטיי ח' מאיר גראַסמאַן פון לאַנדאָן, און ער וועט אויך אויפטרע-טען מיט א רעפערעט אין איינעם פון די היגע גרעסעס זאלען.

טאָבאָק-קאָנצעסיעס בלייבען הייטער ביי די אינוואלידען.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער געפלאַנ-טער רעאָרגאַניזאַציע פונ'ם פערקויף פון טאָבאָק-אויסאַרבייטונגען און מיט דעם מבטל מאַכען די קאָנצעסיעס, האט דער פינאַנץ-מיניסטער זאָוועדזקי אויפ-גענומען א דעלעגאַציע פון מיליטערישע אינוואלידען.

די פאָסטליכע פון די אינוואלידען זענען דורך דעם מיניסטער זאָוועדזקי פאָרגעשטעלט געוואָרען אויף א ספּע-ציעלער בעראַטונג, אין וועלכער עס האבען זיך בעטייליגט: מיניסטער פיע-ראַצקי, מיניסטער הייבזקי, וויצע-מי-ניסטער סלאָוויץ סקלעדאָווסקי און דער גענעראַל-סקערעטאַר פון ב.ב. אשונסקי.

די בעטייליגטע אין דער בעראַטונג האבען אונטערשטיצט די שטעלונג פונ'ם אינוואלידען-פערזאָן און עס איז בעשלאָסען געוואָרען, אַז דאס קאָנצע-סיע-סיסטעם בלאַזע דעם פערקויף פון טאָבאָק-אויסאַרבייטונגען אויף די גאַסען, פלעצער, סטאָיאָנען, וואָקאַלען אא"וו בלייבט ווייטער.

די דאָזיגע קאָנצעסיעס וועלען אַרויס-געגעבען ווערען אויסשליסליך אינווא-לידען. חוץ דעם וועלען אינוואלידען האבען פארהאנדן ביים שליסען אַבמאַכען פאַר'ן הורט-פערקויף פון טאָבאָק.

17-יעהריגע טשענסטאָכאָווער מיי-דעל געשעפט אין סאָסנאָוויץ.

אין בענדין איז בעת א קאָמוניסטישע מאַסבאָקע אויף מאַלאַכאָווסקי גאַס אַרעסטירט געוואָרען דאס 17-יעהריגע טשענסטאָכאָווער מייזעל פרידעל איי-זענבאָרג (קאָטעדראַלנא 9).

דעם מייזעלס פראָצעס איז די טעג פאָרגעקומען אין סאָסנאָווער קרייז-נעריכט, וועלכעס האט זי פער'משפט אויף 2 יאָהר תפיסה. נעמענדיג אין אַכט דעם מייזעלס יונגען עלטער איז דאס אויספיהרען די שטראַף איהר אַב-געלעגט געוואָרען אויף 5 יאָהר.

צוליעב אַפּפּאָהרען נאָך פאַלעסטינא צו פערקויפּען אַ מאַשינ מיט צוויי נאָרלען צו נייצען געטרעס.

פּרקירינגען אין רעדאָקציע פאר ג.

פון ספאָרט „מכבי“ וויצע-מייסטער פון „ב-קלאס אין קארב-באָל-שפילע.

די מענער-קארב-באָל-מאַנשאַפּט פון „מכבי“ האט דעם פערנאַנענעם שבת געשפילט אַ דעזידירענדען מעטש וועגען דער מיטערשטער פון „ב-קלאס אין קראָווער קרייז מיט דעם ספאָרט-קלוב „וויקטאָריאַ“. נאָך א זעהר שעה-נעם און אינטערעסאַנטען פערלויף האט זיך דער מעטש געענדיגט מיט'ן זינג פון „וויקטאָריאַ“ 19:39.

צוליעב דעם דאָזיגען אויסגאַנג האט „וויקטאָריאַ“ ערוואַרשען די מייסטער-שאַפּט און „מכבי“ די וויצע-מייסטער-שאַפּט פון קארב-באָל אין „ב-קלאס.

„מכבי“ - „וויקטאָריאַ“. דעם קומענדען שבת שפיעלט די דאָמען-באָל-מאַנשאַפּט פון „מכבי“ א דעזידירענדען מעטש מיט די דאָמען-מאַנשאַפּט פון „וויקטאָריאַ“ וועגען דער מיטערשטער פון „ב-קלאס פון קראָ-קאָווער קרייז.

ביידע מאַנשאַפּטען האבען אין די מייסטערשאַפּט-קאָמפּען דערגרייכט אַ גלייכע צאָהל פונקטען. איצט וועלען די ביידע מאַנשאַפּטען שפיעלען אַ דע-

ענטפער פון דער רעדאָקציע צו דער געז. „דאָבראַשינאָשטש“.

די אונז צוגעשיקטע רעזאָלוציע, וועלכע איז אַנגענומען געוואָרען אויף אייער פערוואַלטונגס-זיצונג פון 10 ד.ח. קענען מיר נישט אַבדריקען צוליעב דעם, וואָס אויף דער דאָזיגער זיצונג האָט איהר געפונען פאר נויטיג איינ-צולאָדען מצד דער פרעסע נאר דעם פאַרשטעהער פון איין היגענע וואָכענ-בלאַט, אויסמיידענדיג אונזער רעדאַק-ציע.

פון תנועה „תורה ועבודה“. מוצאי ש"ק פ' נח, דעם 21 ד. ח. 8 אָווענד, וועט פאָרקומען אין איינ-נעם לאַקאַל, אלע 5, א רעפערעט פון ד"ר הירשבערג א. ד. ט. „די בע-לייטונג פון תורה שבע"פ פאַר'ן יוד. פאַלק. איינגאַנג פריי.

אָכטונג האַנדווערקער! וועגען אַ רייה וויכטיגע האַנדווער-קער-פראָגען קומט פאַר זונטאָג, דעם 22 ד. ח. 8 אָווענד אין אייגענעם לאַ-קאַל אַנאַלעגמיינע פערזאָנלונג. אלע חברים מוזען אונבעדינגט קו-מען צום אַנגעוויזענעם טערמין.

א נייער פראָגראַם אין „שדען“. דער פילם, וועלכער וועט געהן פון שבת אָן אין קינא „ערעני“, געהער צו די אמת'ע קונסטווערק. די אַקציע קומט פאַר אין אייראָפּא ווי אויך אין אַזיע און פערבינדעט די אַלטערטימליכקייט מיט'ן 20 טען יאָהר-הונדערט.

„מומיע“ הייסט דער נייער פילם, וועלכער איז אַ גאַנצע רייהע חדשים געווען די אַטראַקציע-פּונ וואַרשא. אין דער הויפט-ראָל דער בעריהמטער אַר-טיסט באָריס קאַרלעף.

גאַנץ טשענסטאָכאָו וועט אָהן ספּק קומען בעוואונדערען דעם פּרעכטיגען פילם.

וועגען שאַפּען אַ טשענסטאָכאָווער קאָלאָניע אין אַרץ-ישראל.

ווי-בעוואוסט איז געשאַפּען געוואָ-רען אַ קאָמיונע, וואס האָט די אויפ-גאַבע צו גרינדען אַ טשענסטאָכאָווער קאָלאָניע אין אַרץ-ישראל און דערביי וועט מען קומען צו הילף אלע טשענ-סטאָכאָווער יודען, וועלכע ווילען טולה זיין קיין אַרץ-ישראל. אינפאָרמירען זיך קאן מען אין לאַ-קאַל פון מרחי אלע 5 און אין לאַ-קאַל פון דער ציוניסטישער אַרגאַניזאַ-ציע.

א דאָנסינג.

מאַרגען, שבת קומט פאַר אין זאַל פון די עוואַנגעליקער, אלע 14, אַ דאָנסינג, איינגעלאָדענט דורכ'ן חיעגען ברית הצה"ר גראַסמאַן-גרופע.

קאָמוניקאַט פון זש. ט. ק.

דער סעקרעטאַריאַט געמט נאָך אַן איינשרייבונגען אויף דעם סקי-קורס (גאַרטען), וועלכער איז אַרגאַניזירט ביי דער טאַטרען-געזעלשאַפּט, ביז דעם 22 ד. ח. מיטגלידער פון זש. ט. ק. און מכבי געניסען פון גרויסע הנחות. דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג יעדען טאָג פון 9 ביז 10 אָווענד.

באַראַכאָו - היים, קאָפּערניקא 11. שבת, דעם 21 ד. ח. 4 א זיגער נאָכמיטאָג קומט פאַר אַ חברים פער-זאמלונג. פונקטליך 8 אָווענד קומט פאַר אַנ-אַקאָדעמיע געווינדעט די 6 חדשים טעטיגקייט פון „הפּועל“ מיט אַ רייכען ליטעראַרישע מוזיקאַלישען אינהאַלט.

יודענשטאַט'ס פאַרטיי איגוז של הצהר.

שבת, דעם 21 ד. ח. פונקטליך 4 נאָכמיטאָג קומט פאַר אַ שיחוח-חברים. עס וועט רעפערירען דער ח' מ. רוזעוויטש.

דינסטאָג, דעם 42 ד. ח. פונקט-ליך 9 אָווענד קומט פאַר אַ לעציע „די יודישע געשיכטע“ געהאלטען דורכ'ן חבר נ. ליבערמאַן. - אין צוזאַמענהאַנג מיט דער רא-

די לעצטע טעג סוכות אין טשענסטאָכאָו.

חזן ה' באַדאַש געאַרבייט אויף אלע פליס. פון פאַר האט אַממעהרסטען נושאַ חן געווען דאס קליינע זעהר סימפּ-טישע אַלטעל מאָרדאָוויטש, וועלכער האט געווינגען די סאָלאָס געשמאַק און מיט געפיהל.

גאַר בעזונדערס האט זיך היי-יאָהר אויסגעצייכענט דער אַבערקאַנטאַר ה' פישעל אין דער נייער סינאָגאָגע, וועל-כער האָט די גאַנצע ימים-טובים, אַנהוי-בענדיג פון ראש-השנה ביז שבת בראשית געפיערט מיט זיין מוזיקאַלישער שטי-מע און דעם פיינעם נוסח התפלה, אַזוי אַז די גבאים, וועלכע האבען גע-האַט תרומות פאַרציאָהרען צום ה' פישעל, האבען איהם היי-יאָהר איבער-געטענען און אויסגעדריקט אַ ישר-מה פאַר זיין וואַרימען און הערליכען דא-וועגען.

אויך דער כּאָר האט, טראָץ דעם, וואס ער איז אַנגעפיהרט געוואָרען פון אַ נייעם דיריגענט-פּון אונזער בן-עיר ה' ה. לעוואָוויטש-געקלאָפּט גאַנץ גוט און די נייע סינאָגאָגע דאַרף זיך גאַר קיין בעסערען נישט ווינען.

פון דער רעוויזאָניסטישער בעווע-גונג.

לעצטענס איז די אַרבייט ביים הי-גען ברית הצה"ר פערשטאַרקט געוואָ-רען, אַ דאָנדי צענערישע ארבייט פון די ניי-געוועהלטע פערוואַלטונג.

אויף איינער פון די לעצטע פער-וואַלטונגס-זיצונגען איז געוואָרען בע-שלאָסען פאלענדעט:

(1) צו אַרגאַניזירען אַ גרויסע און פערצווייגטע פראָפּאָגאַנדע-אַקציע פאַר דעם רעוויזאָניסטישען רעיון אין אונ-זער שטאָדט. צו דעם צוועק וועט בע-זוכען אונזער שטאָדט איינער פון די בעסטע רעוויזאָניסטישע פרעלעגענטען פון וואַרשא.

(2) אַרגאַניזירען העברעאישע אווענד-קורסען פאַר חברים און סימפאטיקער און גלייכצייטיג עפענען ביי דער אַר-גאַנצאָציע אַ לעזע-זאַל, וואו עס וועט זיך געפונען די גאַנצע העברעאישע, פוילישע פרעסע פון לאַנד און אויס-לאַנד.

(3) צו דעלעגירען אין דער היגער קרן-קימת קאָמיטע די צוויי חברים יחזקאל אַפּפּאָן און משה שייקאָוויטש אַלס פאַרשטעלער פון היגען ברית הצה"ר.

דער סעקרעטאַריאַט איז צייטווייליג טעטיג אין לאַקאַל פון בית"ר פון האַלב 9 ביז 10, חוץ פרייטאָג.

אריין אין די רייען פון „מכבי“!

דער יודישער טון-און ספאָרט פערזאָן „מכבי“ איז יעצט די איינציגע יודישע ספאָרט-געזעלשאַפּט ביי אונז אין שטאָדט און פיהרט אַן אַ לעבאָפּטע טעטיגקייט. ביים פערזאָן זענען טעטיג פאַלענדע סעקציעס: גימנאַסטישע יגווען פאר קינדער פון 6-11 יאָהר יונגעלעך און מיידלעך פון 12-16 יאָהר און פון 17 יאָהר און העכער, מענער און דאָמען סעניאָרען-גרופען. באַקס-סעקציע, לייכט-אַטלעטיק, ספאָרט - שפיעלען, פוטבאָל און פינג-פאָנג.

וויילענדיג ערמעגליכען די ברייטע מאַסען צו ווערען מיטגלידער פון פער-אין האט די פערוואַלטונג פון י.ט.ס.פ. „מכבי“ בעשלאָסען אין דער צייט פון 15 ד. ח. ביז דעם 15.11 איינצואַרדנען אַ פראָפּאָגאַנדע חורש פערוואָנען, וואָס וועלען זיך פערשרייבען אַלס מיטגלידער פון „מכבי“ אין דער אויבען דערמאָ-טער צייט וועלען בעפרייט ווערען פון איינשרייב-אַבזאַהל.

עס איז צו האַפּען, אַז די ברייטע יודישע מאַסען וועלען געניסען פון דער געלעגנהייט און פערשרייבען זיך אַלס מיטגלידער פון „מכבי“. איינשרייבונגען נעמט אַן דער סעקרעטאַריאַט יעדען טאָג פון 9 ביז 10 אָווענד אין לאַקאַל (אגראדאוו 8).

נדבות אין רעדאָקציע. זלמן זשולטאַבראַצקי 5 זל. פאר מושב זקנים.

אויב די ערשטע טעג יום-טוב און אויך חול-המועד האבען זיך אויסגע-צייכענט מיט דעם שעהנעם וועסער, זענען די לעצטע טעג סוכות שוין גע-ווען קאַלעט און רענענדיגע, איבער-הויפט שמחת-תורה, ווען ס'האט געגא-סען אַ גאַנצען טאָג אַ הערברט-רענען. שפעטער אַבער האָט דער רענען אויפ-געהערט, נאָר ס'איז געווען אַ קאַלעטער ווינט.

אין די שטיבלעך און מגינים האָט זיך היי-יאָהר געפיהלט דער קריוס און מען האט ווייניגער געטרינקען ווי אלע יאָהר. אין עטליכע פרויזאָטע שוועלען, וואו עס איז אַ טראַדיציע מכמה שנים צו מאַכען אַ קידוש, איז היי-יאָהר צו-ליעב'ן קריוס אויך דאס אַפּגעשאַפט געוואָרען.

דערמאָ אַבער האָט זיך נישט גע-פיהלט קיין קריוס אין די גרויסע שוועלען, וואו דער עולם האט געשמאַק געדאָווענט און בעת הקפות איז ממש געווען דערשטיקט צו ווערען.

אין דער שטאָדט - שוהל האָט דער

די ברידער קזשעמינסקי לטובת היגע יוד. אינסטיטוציעס.

די ברידער קזשעמינסקי, אייגענטי-מער פון ניי-געשעפּענטען קינא „שדען“, האָבען איינגעצאָהלט אין דער קהלה-קאסע 100 זל., וועלכע זענען צוטיילט געוואָרען צווישען די ווייטערדיגע אינ-סטיטוציעס:

יוד. שפיטאַל 20, לינת הצדק 20, „טאָז“ 20, מחזיקי הדת 20, אַכראָנקעס ביי דער געז. דאָבראַטש. 20.

איינצייטיג ווערען מיר געבעטען פון דער קהלה-פערוואַלטונג, אויסצוריקען אויף דעם וועג די שפעדער אַ האַרצי-גען דאָנק.

די פייערליכע ערעפנונג פון דער כירורגישער און קימפּעטאָרינס-לעטשניצע.

דאָנערשטאָג 1 מיטאָג איז פאָרגעקו-מען די עפנונג פון דער נייער כירור-גישער און קימפּעטאָרינס - לעטשניצע אלע קאָשטשוישקי 9.

די גרינדער פונ'ם דאָזיגען אַנשטאַלט זענען: ד"ר בילאָכאָווסקי, ד"ר פראָנקע, ד"ר גאַלדמאַן, ד"ר קלוטשעווסקי און ד"ר שוועדאָווסקי. דאס זענען אלע גוט בעקאַנטע נעמען אין אונזער שטאָט און גיבען די פולע גאָראַנטיע פון אַ סאַלידער ענטוויקלונג פון דער דאָזי-גער געוועזענער פּעדיגרישער אינ-סטיטוציע.

צי דער פייערונג זענען געקומען פאַרשטעהער פון דער מאַכט מיט'ן סטאַראַטע ה' עאָסטאַכעוויטש בראש, וויצע-קאָמיטאַר מאָדעטיקי, דירעקטאָר פון דער קראַנקען קאסע מאָסלע, פאַר-שעהער פון דער מעדיצינישער וועלט און איינגעלאָדענע געסט פון דער אַר-טיגער אינטעליגענץ און פרעסע.

דער אַנשטאַלט בעשטעהט פון 16 שטובען. אין אַ גלעזערנער גאַבלעטקע געפינט זיך אַ רייכער אַטאַרטימענט כירורגישע און גינעקאָלאָגישע מכשיר-ים, ווייטער דער כירורגישער און גי-נעקאָלאָגישע זאַלען און די בעזונדערע שטובען און אַלגעמיינע זאַלען, ווי אויך דער ספעציעלער סעפּטישער זאַל, וואָס איז פּעשטימט פאר אַנשטעקענדע קראַנקע. אויפ'ן צווייטען שטאָק גע-פונט זיך דער כירורגישער זאַל פאַר מענער. די אַלגעמיינע צאָהל בעטען איז 16.

געשאַפּען אַ בוכהאַלטערען-פערזאָן אַ דאָנק דער איינציאָטיוו פון איי-ניגע בוכהאַלטערען איז לענאַלייזרט געוואָרען אַ בוכהאַלטערען פערזאָן אין אונזער שטאָדט.

די אַרגאַניזאַציעס קאָמיטע בעשטעהט פון די ה"ה: ה. הערבערג, שפיץ, ראָזינער, בלאָזמייטין א.א.

דער לאַקאַל געפונט זיך אויף פיל-סורסקי 19. דער סעקרעטאַריאַט איז טעטיג זונ-טאָג פון 4 ביז 7 נאָכמ., דינסטאָג, דאָנערשטאָג און שבת פון 8 ביז 10 אָווענד.